

ner (Cròn., § 122, fet de 1285, Casac. III, 17.23); «tot carnicer qui vendrà carns --- a pes --- cabrit ne anyell de mamella; no són enteses, en aquest capítol, ne carn malalta ne *espenyada*» St. Celoni a. 1370 (BABL XII, 138); «avalotaren-se dient —Muytal --- e muntaren-lo al *espenyedor*, e --- volent-lo empènyer, desparescos, que no-l veren ---; per què no volc morir *espenyat*? --- per ço que ns guardem, que no siam *espenyats*; lo diable no ha poder en nós; e què fa? fa us pujar en dignitats e honors tro alt al *spenyedor* ---», StVicentF (Quar., 139.142);⁵ «Jezabel / reyna rebel, / d'alt *espenyada* / e calcigada, / per Jehú rey», JRoig (Spill, 13261, on cal corregir *Jehú* en *Iheu*, segons el següent): «aquell untat / bon rey Hieu, / noblement féu / d'alt *espenyar*, / tota sclafar / a Jesabel»¹⁵ (v. 15901); «muntà-se'n en un mur alt e lexà's *spenyar* d'aquí avall, e axí ell passà d'aquesta present vida» en el *Libre d'ajustaments*, ms. S. xv, Bibl. Univ. Bna., f° 345v^o.

«Desembarquaren 60 o 70 moros a la cala de Albarcha --- la gent del cortó del Rey y la gent del cortó de Ballanzat --- pringueren deu turcs vius y portaren set caps, y set o vuit que se n'*espenyaren*», Cròn. eivissenca de 1552 (Macabich, *Sta. M. la Mayor*, Cròn., 28). Fins avui segueix usant-se aquesta forma a Mall. (veg. la cita de Vilallonga, *Bearn*, s. v. *fogatera* FOC); i en parlars del Migjorn, especialment en el P. Val.: «en el pas del Xic (a Xortà) s'hi va *espenyar* un noi, Castell-de-Castells (1963); «un trajecte de camí que en diuen *El Perill* perquè s'hi han *espenyat* burros», Ador (1962). *Espenya. Espenyament. Espenyagar*. Per a *espenyar* en el sentit de 'espatllar, fer malbé', veg. la nota que hem donat a *ESPATLLAR*. Contra aquesta etimologia manca absolutament de valor l'objecció de l'existència d'un present *espanya*: és sabut que en els parlars balears són comuníssims aquests «descarrilaments morfològics» que allà arriben a dur a formes com *assanta* per *assenta*, corrent a Mall. (*AlcM*) i Men.: recordem la bona dita popular «sa feina és santa i *assanta*» (Camps Merc., *Folkl. Men.* I, 323). Ja amb el sentit d'*espatllar*' en un doc. de 1691 de l'Arxiu de Manacor (*AlcM*, s. v. *xoriguer*): «al relotja sta *spenyat* y no toca: --- en adobar aquell --- falte --- al-sar-li al trau --- saldar ---».

També des d'antic es troba algun cop la variant *espenar* (de *pena* = *penya*): «per tal cor --- donaren escorta --- a tres criminoses que'l noble Judge d'Arborea fahia guardar, --- volem --- que --- Bernat et Pasqual --- liurets a mort en aquesta manera: que, primerament los *espanets*, de Cap del Castell, e puys los fassats penjar» a. 1324 (BABL v, 65). La variant avui usada, naturalment, a l'Alt Pallars: *Pais aspanat* 'cingle' Tavascan (1934); i general encara a tota la zona del S. del Princ.: «havien passat tota la nit fent suposicions, sense intentar fer res en auxili de l'oncle, al qual ja veia assassinat --- o bé *espanat* daltabaix d'un pont», Puig i Ferrater (*Cercle Màgic*, 524). «*Aspenar-se* 'estimar-se'» en el Priorat (JBru, en *Aràbia*, *Misc. Folkl.*, p. 159) (*aspenar* err. tip.); «va caure damunt d'un teix una roca que es va *aspenà*, i hi va quedar penjada»⁶⁰

Capçanes (1935); «el *Barranc dels Rucs* porta aquest nom perquè hi anaven a *aspenà* els rucs que es morien» Torroja (1936); també a la Poble de la Granadella (1936); «la bassa *s'aspenà* i la construïren una mica més amunt», Alb. Manent, nota 90 a la monogr. toponímica de L'Aleixar.

DERIV.: *Espanall* 'timba' a l'Aleixar (en la dita monogr., nn. 17 i 25); *aspenall* «cinglera o timba» Priorat (J. Bru, *Misc. Aràbia*, p. 153). *Espenyador. Espanada* és 'tall o senyal a les orelles' men. (cf. *guinxa*, Hz. Sanz, *Archivo de Alaior*, p. 209).

Espenyador: «ne tendrets vostres heretatges en valls aspres ni en *espenyadors* de roques», AntCanals (*Scipió*, ed. Miquel, p. 34); però també amb -n-: «si soltes les regnes, portar-t'a al *spanadors*», id., id. (*NCL.*, 53); «dels cabrons, que cent han mester 10 pastors: que si'ls vol girar de ça, van-se'n de lla per parets e per *espenadors*, com a dyables», StVicentF (*Sermons* I, 42.22). La Roca «l'*aspenedó*» timba en el Barranc de la Boixera, Poble de Benifassà (1961). *Es Baiès* és un *espenyaderot* que hi ha del costat de La Torre de Cabdella (Mont-ros, 1959). *Despenyador; despenyament; despenyar*.

Panna 'espècie de vellut grosser' [Belv.], pres del fr. *panne* 'pell', 'panna'. Els vells, a la Vall de Gallinera, anaven amb *calces de llana* i pantalonet de *panna*, i duïen jopetí ('armilla') i camisa de tela, que filaven de la filassa del cànem (1962); «Els Torroners de Xixona --- han substituït pels pantalons els clàssics çarahuells estrets de *panna*», MGadea (*T. del Xè* I, 230); la *nn* és indicatiu que el campid. *panna* «velluto di cotone» no és manlleu del cast. sinó del català (MLWagner, *ARom.* xx, 352).

Pinnacle, pres del ll. *pinnaculum* id. [1392]: «Los piquers treballaren --- als *picnàculs* del cap de la Seu», llegim d'en Mulner que hi feia «una espiga de aquelles que estan al cap dels *pinacles*», Bna. 1392 (CaCandi, *MiscHiCat.* II, 201); *pinnacle*.

CPT.: *Penya-segat*: «m'interno pel corriol que voreja els *penyassegats* de la costa: és un viarany que serpeja arran del precipici ---», Ruyra (*Jacobè*, en *Marines i Boscatges*, 1903, p. 303 = *Pinya de Rosa* I, 172); no recollit per dicc. fins a Vogel (1911) (*CostManc.* II, s. v.); «muntanya tallada verticalment o a plom», Fontserè, *CiFiNat.*, p. 31. En forma alterada, per contaminació de *vena* (mineral) diuen *vena-segat* a la Vall d'Ostoles (Amer, Les Preses: *AORBB* v, 239); i jo ho he sentit igual en el Gironès («un *bènyasgat* vora el Ter» Medinyà, 1964).

Penyagolosa: la forma *Penyacolosa*, que suposen els diccionaris Aguiló i *AlcM*, no és real sinó mera especulació etimològica, suposició especiosa però inversemblant, sobre una etimologia que no ha estat estudiada seriosament; no fóra tan romàntic però força més enraonat recordar-se que quí dóna sovint *co* o *go* (*enconar*, *sangonera*, *engonal* etc.), i que *Penyagolosa* està més a prop de les *àguiles* i de *Penàguila* que del Colós de Rodes; i que els cingles de *Gulany* entre Rocacorba i Finestres vénen segurament de BALTEUM AQUILANEUM.